

PREPTUL

Dan.
Daune
Asig. asup

TIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICA

SEI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

BUCU

PIAȚA UNIV V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
(in dosul stat N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

AGENȚII

ULESCU

AS REDACȚIE

INCE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU

REDACTOR-ADMINISTRATOR

Asigurarea cu privire la contractele de asigurare asupra vieții.

Cor

Pe vremea
expune
soiul
ne

DIAN

Fabricat de

câteva fr

Dacă av

masurare.

Dacă

câteva pic

Se găse

previ

Prețul une

juridică rezolvată în același sens de cele judecătorești ale căror hotărâri le pu-
face parte din marea chestiune a e-
piului asupra executării contractelor.
variile lui consecințe, cari au determi-
a de diferite legi speciale, nu putea să
ne ze și asupra îndeplinirii angajamentelor
contractul de asigurare asupra cazului de
eeace privește obligațiile asiguratorului
un fel de îndoială; ele erau suspen-
matoriului general intern, societățile
ocoteau însă, că, deși ele erau ocrotite
asigurații nu s'ar fi putut pune la a-
orași beneficii legale și invocau în acest
speciale de decădere înserate în poli-
masurare.

noastre judecătorești, înlăturând însă a-
a vedea, care nu era nici legal nici e-
rezolvit în același timp și alte importante
cari le ridică interpretarea contractelor
asupra vieții.

decată prin hotărârile pe cari le publi-
l fusese la început împedat să plă-
la scadență de evenimente de forță
e faptelor de războiu.

venind încă dela început teatru de
ârziu orașul Tulcea fiind expus bom-
pe de o parte agenția Societății a
tea, ne mai efectuând încasările pe
făcea, pe de alta intreruperea comu-
în imposibilitate pe asigurat de a
nță plata unor rate de prime, im-
ortă majoră care făcea scuzabilă ne-
gațiunei sale.

I. Asiguratul încetând din vicață între timp, be-
neficiarul poliței a putut dar cu drept cuvânt susține
că decăderea prevăzută de ultimul aliniat al art. 10
din condițiunile generale de asigurare nu era aplica-
bilă în speță și nu putea fi invocată de societate,
de oarece neplata primelor rate de prime era datorită
însăși societății pârâte, care nu a mai times sau
nu a mai putut trimite agenții săi la domiciliul asi-
guratului în orașul Tulcea pentru a face încasările la
scadență.

E drept că art. 10 din condițiunile generale de asi-
gurare prevede că primele exigibile trebuiau să fie
achitate în București la Casa centrală a Societății,
însă e astăzi în mod constant admis, atât de doc-
trină cât și de jurisprudență, că o societate de asi-
gurare ce face să se încaseze în mod obișnuit prima
la domiciliul asiguratului, nu mai poate să invoace
clauza după care prima trebuia să fie plătită sub
pedeapsă de decădere la sediul societății ¹⁾.

„Acest usagiu, spune Vivante (Tom. IV, No. 1914,
ed. franceză) modifică clauza convențională; asigu-
ratul dobândește dreptul de a aștepta încasarea fă-
cută de agent. Nu se poate admite, cum pretind so-
cietățile, că această încasare ar fi un simplu act de
curtenie, și nu le poate obliga, căci modul lor de a
procede face să se nască credința unui drept pro-
priu și adevărat pe care ele trebuiesc să-l respecte ca
o urmare a conduitei lor. Ar fi nedrept să se pună
cauza întârzierii în sarcina asiguratului care biziun-
du-se pe credința unui invariabil usagiu, a crezut de
datorie să aștepte încasarea agentului fără prejudici-
ul drepturilor sale“.

Prima devine astfel, din portabilă, cherabilă.

Or, tocmai astfel s'au petrecut lucrurile în speța
de care ne ocupăm. Societatea Dacia, printr'un cons-

1) V. Pand. Fr. Tom. IX Assurance en general, No. 659 și nu-
meroasele jurisprudențe acolo citate; Bonneville de Marsangy,
1-re partie, pag. 216, Agnel et de Corny, No. 100; Merger, Tom. I
No. 488.

gătiilor de tot felul ale țării, vătămând și proprietatea particulară, de aceea trebuie a stabili efectul acestor stări de fapt și dispoziții și a se proclama inexistența unor acte făcute în disprețul dreptului ginților“;

Considerând că autoritatea puterii legale prin ocupație trece în mâinile inamicului, care e ținut a respecta legile în vigoare în țara ocupată;

Considerând că art. 52 din suscitatul regulament al convenției prevede că „rechizițiuni în natură și servicii nu vor putea fi cerute locuitorilor decât pentru trebuințele armatei de ocupațiune. Prestațiile în natură vor fi pe cât e posibil plătite la vedere“.

Considerând că dreptul de rechiziție în acest mod, este legitimat prin legea și regulamentul citat;

Că, în fapt, se constată că administratorul etapei austriace a achitat pentru vaca rechiziționată reclamanțului, prețul fixat de autoritatea ocupantă, că rechiziția era pentru necesitățile alimentare ale armatei și deci origina dreptului său este legitimată;

Că, așa dar, dreptul de proprietate este clarificat;

Considerând că, contractul de schimb intervenit între părât și administratorul etapei austriace a luat ființă de fapt și rămâne a examina existența sa în drept;

Considerând că art. 2 al. b. din decretul-lege No. 1480 din 9 Decembrie 1917, declară „nule de drept și inexistente orice acte de înstrăinare sau constituire de drepturi, orice act de confiscare, sequestrare, vânzare silită, ordonate sau executate de inamic, direct sau indirect, în detrimentul bunurilor și drepturilor de orice natură, aparținând românilor în teritoriul ocupat“;

Considerând că, necesitatea imperioasă de a salva interesele naționalilor periclitare serios de abuzurile și spoliatiunile sub orice formă ale inamicului în timpul ocupațiunii a determinat pe legiuitor a da această lege;

Că, autoritatea judecătorească are a interpreta și a examina întinderea și cazurile de aplicațiune ale legii;

Având în vedere că între administratorul etapei austriace și părât a intervenit un contract de schimb;

Că, pentru două motive el nu poate intra în ca-

tegoria actelor prevăzute în art. 2 al. 2. al lege 1480/917;

Considerând că, în rândul întâiu, dacă a nul de plin drept ar urma ca nulitatea l imediată, nici un moment să nu producă e ridice, fiind fundată pe o considerație de in neral și având efect față de toți cei intere m solută, căci orice persoană interesată ar justiției constatarea nulității actului, deci a. ar trebui să aibă interes;

Așa dar consecința firească a hotărâ EȘ rești ar fi repunerea lucrurilor în stare schimbului, adică administratorul etapei reintre în posesiunea obiectului ce avuse ti),

Că deci, în al doilea rând, în acest m ilor, natura textul legii și scopul urmărit de l ar însemna a despoia pe un român de d în beneficiul inamicului în loc de a-l p IRI drepturile ce-i dă legea;

Că rezultatul ar fi o imposibilitate jur aza or

Considerând că, în afară de aceste doplată i este un interes social și de ordin general roprii. feritor pe posesorul român care a contractat cu în drepturile sale, pentru a nu se produi bună bațiuni, întrucât nu a împietat drepturile jări, t întrucât el însuși nu cere anularea actului tănță.

Că, în speță, dreptul părâtului asupra c litigiu este justificat;

Considerând că, în drept, contractul de România intervenit între părât și puterea ocupantă fi Bucureș siunea liberei manifestări a voințelor lor moto-o zultat al concursului lor, este un contract Rep transpor trebuie menținut; convenab

Considerând că, independent de faptul că automob acesta nu intră în categoria actelor prevăz

2 al. b. din decretul-lege No. 1480/917, RG interesul reclamantului pentru anularea lu București

Că deci, acțiunea reclamantului urmea 1889. trans pinsă ca neîntemeiată și ca fără interes; și fiind în Pentru aceste motive, respinge acțiune execută și edi

Judecător : Corneliu Carpen.

E CĂRȚI
ot felul

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Efectele războiului cu privire la contractele de asigurare asupra vieții.

Problema juridică rezolvată în acelaș sens de cele trei instanțe judecătorești ale căror hotărâri le publicăm azi face parte din marea chestiune a efectelor războiului asupra executării contractelor. Războiul cu variile lui consecințe, cari au determinat edictarea de diferite legi speciale, nu putea să nu influențeze și asupra îndeplinirii angajamentelor bănești în contractul de asigurare asupra cazului de moarte. În ceea ce privește obligațiile asiguratorului nu există nici un fel de îndoială; ele erau suspendate de legea moratoriuului general intern, societățile de asigurare socoteau însă, că, deși ele erau ocrotite de moratoriu, asigurații nu s'ar fi putut pune la adăpostul aceluiași beneficii legale și invocau în acest scop clauzele speciale de decădere înserate în polițele de asigurare.

Instanțele noastre judecătorești, înlăturând însă acest mod de a vedea, care nu era nici legal nici echitabil, au rezolvit în acelaș timp și alte importante chestiuni pe cari le ridică interpretarea contractelor de asigurare asupra vieții.

În speța judecată prin hotărârile pe cari le publicăm, asiguratul fusese la început împedat să plătească primele la scadență de evenimente de forță majoră datorite faptelor de războiu.

Dobrogea devenind încă dela început teatru de luptă, și mai târziu orașul Tulcea fiind expus bombardamentului, pe de o parte agenția Societății a părăsit localitatea, ne mai efectuând încasările pe cari anterior le făcea, pe de alta intreruperea comunicațiilor a pus în imposibilitate pe asigurat de a efectua la scadență plata unor rate de prime, imposibilitate de forță majoră care făcea scuzabilă neîndeplinirea obligațiunei sale.

I. Asiguratul încetând din vicață între timp, beneficiarul poliței a putut dar cu drept cuvânt susține că decăderea prevăzută de ultimul aliniat al art. 10 din condițiunile generale de asigurare nu era aplicabilă în speța și nu putea fi invocată de societate, de oarece neplata primelor rate de prime era datorită însăși societății pârâte, care nu a mai trimis sau nu a mai putut trimite agenții săi la domiciliul asiguratului în orașul Tulcea pentru a face încasările la scadență.

E drept că art. 10 din condițiunile generale de asigurare prevede că primele exigibile trebuiau să fie achitate în București la Casa centrală a Societății, însă e astăzi în mod constant admis, atât de doctrină cât și de jurisprudență, că o societate de asigurare ce face să se încaseze în mod obișnuit prima la domiciliul asiguratului, nu mai poate să invoace clauza după care prima trebuia să fie plătită sub pedeapsă de decădere la sediul societății¹⁾.

„Acest usagiu, spune Vivante (Tom. IV, No. 1914, ed. franceză) modifică clauza convențională; asiguratul dobândește dreptul de a aștepta încasarea făcută de agent. Nu se poate admite, cum pretind societățile, că această încasare ar fi un simplu act de curtenie, și nu le poate obliga, căci modul lor de a procedea face să se nască credința unui drept propriu și adevărat pe care ele trebuiesc să-l respecte ca o urmare a conduitei lor. Ar fi nedrept să se pună cauza întârzierii în sarcina asiguratului care biziindu-se pe credința unui invariabil usagiu, a crezut de datorie să aștepte încasarea agentului fără prejudiciul drepturilor sale“.

Prima devine astfel, din portabilă, cherabilă.

Or, tocmai astfel s'au petrecut lucrurile în speța de care ne ocupăm. Societatea Dacia, printr'un cons-

1) V. Pand. Fr. Tom. IX Assurance en general, No. 659 și numeroasele jurisprudențe acolo citate; Bonneville de Marsangy, 1-re partie, pag. 216, Agnel et de Corny, No. 100; Merger, Tom. I No. 488.

tant usagiu, a efectuat încasarea primelor prin mijlocirea agenților săi la domiciliul asiguratului în orașul Tulcea, și deci, pentru a opune beneficiarului decăderea din art. 10 din condițiunile generale, trebuia să dovedească că agenții săi s'au prezentat la domiciliul asiguratului și că acesta a refuzat plata. S'a obiectat, ce e drept, de către societate că transformarea caracterului primei din portabilă în cherabilă nu s'a putut opera în speță, sub cuvânt că al. 3 al art. 10 din condițiunile generale stipulează că „chiar dacă Dacia-România pentru înlesnirea contractantului v'a trimite agenților săi polițele și chitanțele spre încasare, sau le va prezenta la domiciliul contractantului... aceasta nu schimbă întru nimic natura obligației contractului, adică prima totuși rămâne portabilă și nu va deveni în nici un caz cherabilă ori care ar fi demersul societății”.

E însă de doctrină și jurisprudență că o asemenea clauză nu concerne decât încasările accidentale, iar nu pe acelea al căror usagiu ar fi devenit definitiv și permanent din partea asiguratorului, cum s'a petrecut lucrurile în speța ce ne preocupă.

Iată ce găsim în această privință în Pandectele franceze, Tom. IX, Assurance en général :

„No. 663.—Et cette transformation du caractère de la prime peut résulter de l'usage adopté par l'assurance de réclamer le paiement des primes au domicile des assurés, sans se préoccuper des échéances fixées par la police, alors même qu'il serait dit dans ces polices que les recouvrements officieusement opérés au domicile des assurés laisseront subsister la cause de suspension de l'assurance stipulée par l'assureur, une pareille convention ne concernant que des recouvrements accidentels et non ceux dont l'usage serait devenu définitif et permanent de la part de l'assureur.

„No. 669.—Peu importe qu'un article des polices dispose formellement que le recouvrement des primes antérieures que la compagnie aurait fait opérer officieusement au domicile ne pourra lui être opposé comme dérogation au principe de portabilité de la prime.

„Une telle stipulation ne peut s'appliquer qu'à l'hypothèse de recouvrements accidentels, mais non à celle d'une habitude prise de recouvrer au domicile.

„No. 695.—Quelques compagnies ont essayé d'éluider les conséquences de la querabilité des primes en ajoutant à la clause habituelle une stipulation ainsi conçue : „Il est bien entendu que le recouvrement de primes que la compagnie aurait fait opérer officieusement au domicile des assurés ne pourra, en aucun cas, lui être opposé comme une dérogation aux dispositions du présent article. „Mais la jurisprudence s'est, en général, refusée à accorder un caractère absolu à cette clause additionnelle. Elle ne la considère que comme s'appliquant simplement à des démarches accidentelles faites par la compagnie pour activer le recouvrement de ses

„primes, et non pas à des démarches habituelles, „conformes à un usage constant.

„No. 696.—Il est impossible, en effet, d'admettre, „que l'assureur puisse se réserver la faculté contractuaire de déroger à la convention dans son intérêt pour la perception des primes et de répudier en même temps les conséquences de cette dérogation „pour le paiement de l'indemnité.

„No. 698.—La clause insérée dans une police d'assurance portant qu'à défaut de paiement de la prime au terme convenu, sans qu'il soit besoin d'aucune indemnité ni mise en demeure, l'assuré n'aura droit à aucune indemnité en cas d'incendie, ne peut être opposée par la compagnie, dont l'usage constant et invariable est de faire présenter à l'échéance, et même longtemps après les quittances des primes dues par eux. Les primes dans ce cas, doivent être réputées querables.

Vivante în tratatul său de drept comercial e și mai precis în această privință.

„Les compagnies, luttant pied à pied contre la jurisprudence, ont essayé d'enlever à cet usage le vertu de modifier la contrat, en déclarant dans la police que le recouvrement des primes fait au domicile des assurés ne déroge pas à la clause qui rend la prime payable dans le bureau de la compagnie.

„Mais cette clause n'a pas fait fortune. On a dit qu'elle tendait une piège à la bonne foi des assurés ; et cela est vrai. La compagnie qui a habitué les assurés à attendre le recouvrement par les agents, ne peut honnêtement refuser la somme promise, parce que, se fiant à l'usage, les assurés ont retardé le paiement de la prime jusqu'au jour du recouvrement. En jouant de la sorte la compagnie pourrait se présenter ou non pour toucher la prime après l'échéance, suivant que le sinistre serait ou non survenu. Mais il n'est pas permis de repousser les conséquences juridiques de ses actes : ici encore on peut répéter : protestatio contractum non valet 1).

* * *

II. Neplata la scadență a unora dintre prime nu putea atrage contra beneficiarei poliței pierderea oricărui drept asupra capitalului asigurat, și dintr'un alt punct de vedere : acela că neplata primelor constituind neîndeplinirea unei obligațiuni, ea nu poate avea drept consecință o decădere atunci când e pe deplin stabilit că este datorită unui caz fortuit rezultând din fapta omului, cum au fost evenimentele de război ce s'au desfășurat cu începere din August 1916, evenimente cari au făcut imposibilă plata primelor, prin suspendarea serviciului de cale ferată, întreruperea comunicațiilor, invaziunea inamicului, etc., etc.

În adevăr, dacă contractul de asigurare asupra vieții nu este cărmuit de dispozițiuni legale speciale, rămâne totuși pururea guvernat de marile principii de

1) Vivante, IV, No. 1915 și 1916 ed. franceză, și autorit, acolo citate. Giorgi, II, No. 65 ; Demolombe, I, No. 548 ; Aubry et Rau IV, § 308, nota 10 ; Laurent, XVI, No. 239.

drept, cari comandă să se respecte mai înainte de toate, în transacțiile omenesti, libertatea convențiilor, intenția părților, natura contractului; și astfel fiind, regulile ce cărmuesc materia obligațiunilor în general, în ceea ce privește forța majoră, sunt deopotrivă aplicabile în materie de asigurare, cum este și teoria culpei contractuale.

S'a judecat astfel în Franța că :

„Lorsqu'une police d'assurance a stipulé que les primes devront être acquittées au plus tard dans les quinze jours de leur échéance, et qu'à défaut de paiement de l'une des primes dans le délai de quinzaine, sans qu'il soit besoin d'aucune demande ou mise en demeure, l'effet de l'assurance sera suspendu, cette déchéance n'est pas encourue si ce n'est pas par la faute de l'assuré que la prime n'a pas été payée. (Pand. Fr. Tom. 9. No. 1047 „Assurance en général).

„Lorsque l'assuré, par suite d'un cas de force majeure (Guerre de 1870) n'a pas acquitté une prime dont la quittance a été présentée à son domicile et en son absence, il ne saurait y avoir déchéance. (Ibidem No. 1068; Trib. Sena 22 Nov. 1873; „Bonneville de Marsangy, 3-e part. pag. 177).

Autorii Pandectelor franceze examinând în tomul X, Assurance sur la vie, prorogația termenelor pentru plata polițelor impusă de evenimentele de război cari au frământat Franța la 1870, spun textual;

„No. 293.—En principe, la prime étant une cotisation qui doit être acquittée à l'avance, aucun délai ne devrait être accordé. Pourtant, dans la pratique, à la différence des compagnies étrangères, qui n'accordent pas vingt-quatre heures de délai, les compagnies françaises accordent pour le paiement des primes un délai de trente jours. Ce délai pourrait être prorogé par une convention postérieure, valable même d'après l'arrêt précité de Limoges, du 1-er Décembre 1836. Un arrêt de la chambre des requêtes a jugé que les trente jours, terme habituel du délai, devaient se compter non du jour où la quittance était payable, mais du jour où elle avait pu être présentée à l'assuré. Ainsi dans cette espèce la traite afférente à la prime du mois d'août 1870, en supposant qu'elle ait été présentée à l'assurée, n'aurait pu l'être que du 19 au 23 août. Dès lors, dans les trente jours à dater de cette époque il aurait eu le droit de se libérer; mais, avant l'expiration de ces trente jours, Paris s'étant trouvé investi par l'armée allemande, la force majeure avait mis obstacle à sa libération, et l'assuré étant mort le 16 janvier 1871, avant la levée du siège et la cessation de la force majeure, l'événement qui servait de base à l'assurance s'est trouvé accompli et a rendu exigible l'indemnité stipulée. On objecte que, d'après la police, la traite était payable le août, et que dès lors les trente jours auraient couru depuis cette époque. Mais le créancier a toujours la faculté d'accorder une prorogation de délai à son débiteur, et la prime étant quérable, le délai de paiement se trouvait nécessairement pro-

„rogé, jusqu'au jour de la présentation de la traite¹⁾. „No. 294.— Dans le même sens, on peut citer un jugement d'après lequel les événements de 1870—1871 doivent être considérés comme un cas de force majeure, donnant ouverture à une prorogation de délai pour paiement des primes²⁾.

* * *

III. Există însă o altă considerație și mai puternică care făcea inaplicabilă decăderea prevăzută de art. 10 din condițiunile generale, considerațiune care se întindea asupra tuturor ratelor de prime rămase neplătite până în momentul morții asiguratului.

Neplata ratelor de prime ajunse la scadență era întemeiată pe dispozițiunile decretului de moratoriu general din 13 Noembrie 1916, prin care s'a acordat tuturor persoanelor o amânare de plată până la o lună după trecerea armatei pe picior de pace, pentru îndeplinirea angajamentelor bănești provenite din afaceri comerciale sau civile, din creanțe ipotecare sau de orice altă natură.

Societatea Dacia a obiectat că obligațiunea asiguratului de a plăti, la scadență, ratele de prime, nu intră în cadrul prevederilor decretului de moratoriu general intern, sub cuvânt că contractul de asigurare asupra vieții e un contract sui generis în care nu există nici creditori, nici debitori, și deci nu poate fi vorba de o creanță ce ar fi putut căpăta un caracter moratoriu în urma promulgării decretului sus menționat.

Această obiecțiune, ori cât ar fi ea de specioasă și sofistică, nu putea trece înaintea justiției.

În adevăr, contractele de asigurare asupra vieții, ca toate contractele de asigurare în general, ori care ar fi obiectul lor și ori cât de ciudată s'ar părea structura lor juridică, fac parte, cum spune cu drept cuvânt Vivante, dintr'o singură familie juridică, dovadă practica comercială care le-a dat același nume și codul de comerț care le-a definit într'un singur articol (art. 442 c. com.).

În conformitate cu doctrina și jurisprudența, contractul de asigurare asupra vieții, e un contract consensual, sinalagmatic, aleatoriu, cu titlu oneros, în raporturile dintre societate și asigurat, cu titlu gratuit în raporturile dintre asigurat și acela căruia i se atribue beneficiul asigurării în caz de deces (beneficiarul)³⁾.

La încheierea unui asemenea contract, ca la încheierea ori căruicr contract sinalagmatic, se nasc drepturi și obligațiuni pentru fiecare din părțile contractante, numai că prestațiunile contractanților, cari pot

1) Rouen 12 Mars. 1873, D. P. 74, 2, 61; Journ. des assur. 1873, p. 232, Cas. 24 November 1874, 8, 75, 1, 8, D1 P. 73, 75, 1, 64; Bonneville de Marsangy, 1-er part. p. 162.

2) Trib. Seine 21, Janvier 1873, Journ. des assur. 1875 p. 104,

3) V. Pand. Fr. Tom. X Assurance sur la vie, No. 120,

fi considerate ca echivalente în momentul încheerii contractului, pot ajunge în executare foarte inegale între ele, cum se întâmplă totdeauna cu contractele aleatorii. Asiguratul între alte obligațiuni are pe aceea de a plăti primele la scadență sub pedeapsă de reziliere. Prima, cum spune cu drept cuvânt Vivante ¹⁾ este echivalentul datorit de asigurat pentru obligația asumată de societate, sau, pe scurt: prima este compensația riscului.

E cert dar că această îndatorire a asiguratului constituie un adevărat angajament bănesc, și încă din cele mai delicate, de oarece derivă dintr'un contract a cărui nerespectare atrage pentru el o decădere de drepturi.

Cum s'ar putea dar susține că obligația asiguratului de a plăti la scadență ratele de prime, conform poliței de asigurare, nu constituie pentru el un angajament bănesc în sensul larg al decretului din 13 Noembrie 1916, și că această obligație de plată nu intră în cadrul menționatului decret, care date fiind considerațiunile ce au prezidat la edictarea lui, criza de mijloace de plată și criza de credit, a înglobat sub generala și neîngrădită-i ocrotire tot ceea ce constituie îndatorire de a plăti?

Credem inutil a mai insista asupra acestei chestiuni, căci nu vedem cum s'ar fi putut admite soluțiunea contrarie fără a se viola și nesocoti atât principiile generale de drept, cât și textul decretului din 13 Noembrie 1916, aducându-se o nedreaptă lovitură unei singure categorii de persoane, asigurații, ale căror drepturi ar fi în chip iremediabil nimicite prin scoaterea lor de sub binefacerile moratoriului general, binefaceri de cari toți, fără excepție, s'au folosit în cursul actualului războiu.

IV. — În afară însă de considerația că asiguratul era îndreptățit să suspende plata ratelor de prime ajunse la scadență, în baza decretului general de moratoriu, această neplată își găsea justificarea, și mai categoric precizată, în dispozițiunile art. 3 din legea măsurilor excepționale, dispozițiuni care au fost întinse, mai întâi prin decretul regal cu No. 3104 din 17 Noembrie 1916 pentru o anumită categorie de județe, și apoi prin ordonanța administrațiunei militare germane cu No. 132 din 20 Mai 1917 și prin decretul regal No. 3238 din 21 Decembrie 1916, pentru județul Ilrov cu începere de la 1 Noembrie 1917, și pentru județul Tulcea cu începere de la 12 Noembrie 1916.

În adevăr, prin art. 3 din legea măsurilor excepționale, ale cărei dispozițiuni au fost extinse în favoarea persoanelor civile domiciliat în județele menționate în decret și ordonanță, termenele de plată

prevăzute în convențiuni fiind declarate suspendate, asiguratul era de două ori îndreptățit să suspende plata ratelor de prime ajunse la scadență, întru cât obligația sa de plată eşelonată prevăzută în polița de asigurare nu era altceva de cât o plată convențională cu termen, și termenile de plată prevăzute în convenție, oricare ar fi fost ele, căci legea nu distinge, erau legalmente suspendate.

* * *

V. — Aplicarea dispozițiunilor art. 10 din condițiunile generale de asigurare găsea încă o stavilă în considerațiunea că, pierderea ori cărui drept din partea beneficiarului poliței la plata capitalului asigurat, constituind o adevărată decădere (décheance), ea nu se putea efectua din cauza dispozițiunilor art. 3 din legea măsurilor excepționale, cari prin decretul regal cu No. 3104 din 17 Noembrie 1916 au fost întinse în folosul tuturilor persoanelor domiciliat în județele Mehedinți, Gorj, Dolj, Romanați, etc., iar prin ordonanța Administrațiunei militare germane cu No. 132 din 20 Mai 1917 și prin decretul regal cu No. 3238 din 21 Decembrie 1916 au fost întinse, cu efect retroactiv, între altele, și pentru județele Ilfov, cu începere de la 1 Noembrie 1916, și Tulcea, cu începere de la 12 Noembrie 1916.

Or, prin art. 3 din legea măsurilor excepționale, ale cărui dispozițiuni au fost întinse prin sus menționatele decrete și ordonanțe, legiuitorul a declarat suspendate pe tot timpul duratei stărei de războiu toate decăderile de drepturi în materie civilă sau comercială.

Decăderea de drepturi în speță era cu atât mai inoperabilă cu cât ea nefiind altceva de cât consecința neplăței ratelor de prime la scadență, nu putea lua naștere din cauza unei alte dispozițiuni cuprinsă în art. 3 din legea măsurilor, al cărui întreg cuprins a fost extins prin decretul și ordonanțele mai sus menționate. În adevăr, art. 3 din legea măsurilor excepționale, pe lângă suspensiunea ori căror decăderi de drepturi în materie civilă și comercială, a edictat și suspensiunea termenelor de plată, prevăzute în convențiuni. Or, după cum deja am arătat la punctul IV, cât nu se poate tăgădui că obligația de plată eşelonată pe care o avea asiguratul prin polița de asigurare constituia o plată cu termen prevăzută într-o convenție, și nu se poate concepe decădere de drepturi pentru neexecutarea unei asemenea plăți, când legea edictase suspendarea termenilor de plată prevăzute în convențiuni.

* * *

VI. — Societatea Dacia a obiectat însă că decretul general de moratoriu, ca și dispozițiunile art. 3 din legea măsurilor excepționale nu erau aplicabile în speță, de oarece contractul de asigurare asupra vie-

1) Vivante, Tom. IV. No. 1909.

ei fiind un contract multiplu și succesiv care ia ființă și se reînnoiește la plata fiecărei rate de prime, neplata unei asemenea rate, care condiționează existența contractului, face imposibilă aplicarea unor dispozițiuni legale care presupun convențiuni existente și regulează numai obligațiunile de plată din aceste convențiuni. Neplătind prima la scadență, susținea societatea, n'ai mai contractat cu mine, nu există contract, și, neexistând contract, nu poate fi vorba de o amânare de plată contractuală!

Nici acest mijloc de apărare n'a putut însă triumfa înaintea instanțelor judecătorești și cu drept cuvânt:

„Contractul de asigurare, cum spune cu drept cuvânt Vivante, e un contract unic pentru toată durata lui, chiar atunci când ar fi divizată pe termene periodice. Această diviziune nu atinge entitatea contractului ci are numai de scop de a facilita plata primei.

E un contract unic, chiar atunci când, cum se întâmplă cu asigurările polyanuale contra grindinii sau cu asigurările asupra vieții, asiguratul este liber la începutul fiecărui an să continue contractul sau să-l abandoneze.

«Spre convingere că e un contract unic, e destul să te gândești că consimțământul dat la origină cărmuiește contractul pentru toată durata lui; că riscul e determinat odată pentru totdeauna prin ofertă și prin acceptarea ei; că în calculul primei anuale, societatea ține socoteală de integralitatea duratei contractului; că nu poate să refuze de a o încasa când este oferită la scadență.

«Nu s'ar putea justifica încercarea de descompunere a acestui contract unic în atâtea contracte, câte perioade asigurate sunt, sub cuvânt că nu există o legătură polyanuală, de oarece asiguratul este liber în fiecare an să continue contractul.

Obiecțiunea e fără temei. Mai întâiu pentru că facultatea de a abandona contractul nu este înscrisă ca o condiție suspensivă, ci ca o condiție rezolutorie a continuării lui, și este notoriu că condiția pur potestativă adăogată într'un contract sub o formă rezolutorie, nu i ridică nici validitatea nici eficacitatea până ce nu se manifestă voința de a-l rezilia. In al doilea rând, câtă a se observa că acest drept de a părăsi contractul nu este în practică pur potestativ, de oarece acela care uzează de el pierde de obicei cheltuelile deja făcute, drepturile deja plătite și de cele mai multe ori și o parte din primă¹⁾.

Contractul fiind unic, neplata la termen a primei divizate în cursul desfășurării lui, rămâne guvernată de dispozițiunile decretului general de moratoriu și de art. 3 din legea măsurilor excepționale.

De altfel, chiar de s'ar fi admis că contractul nu este unic, că plata primelor la scadență ar constitui îndeplinirea unei obligațiuni care condiționează existența unei noi contractări, încă nu se putea ajunge la o decădere de drepturi atunci când toate celelalte elemente pentru validitatea contractului existau, în afară de plată, care fusese stabilit că a fost împiedicată de evenimente de forță majoră incontestabile și precise.

Contractele sunt în general perfecte de îndată ce părțile au căzut de acord asupra tuturor elementelor ce le constituie, și ele nu pot fi reziliate când se constată că una din părți nu a putut face față angajamentelor sale din cauze independente de voință și datorite forței majore.

Iată de ce, ori cum ar fi privită chestiunea, soluțiunea dată de hotărârile judecătorești pe cari le adnotăm apare din toate punctele de vedere ca foarte juridică și echitabilă în deosebi, căci cum spune cu drept cuvânt Vivante²⁾, decăderea inflexibilă înscrisă în toate polițele de asigurare e justificată de pericolul pentru creditul societății care s'ar vedea expusă să interzie plata capitalurilor scăzute din lipsă de fonduri. Dar un asemenea pericol nu se poate pretinde că exista pentru societățile de asigurare, în timpul războiului nostru, atunci când ele beneficiau de dispozițiunea moratorului general ce le îngăduia să suspende față de asigurați sau beneficiari plata capitalurilor ajunse la scadență.

VII. — Pentru a termina credem necesar să semnalăm că decizia Inaltei Curți de Casație, s. III, pe care o publicăm nu e cătuși de puțin în contradicție cu decizia aceleiași Inalte instanțe s. I cu No. 38 din 4 Martie 1919,³⁾ deciziune care a fost invocată de altfel fără succes înaintea secțiunii a III-a de către societatea Dacia.

Curtea de Casație s. I prin sus menționata decizie, dată după divergență, a casat sentința civilă cu No. 7 din 1918 a Trib. Ilfov, s. IV, sentință care a aplicat dispozițiunile decretului de moratoriu la plata cotizațiunilor unei societăți de asigurare mutuală. Dar principala considerațiune pe care s'a bazat secțiunea I-a înaltei Curți atunci când a condamnat modul de a vedea al tribunalului, a fost aceea că în societățile de asigurări mutuale membrii cari le compun fiind în acelaș timp asigurători și asigurați, ei nu pot fi socotiți ca debitori ai societății în sensul decretului de moratoriu.

Cu totul altfel stau lucrurile în contractele de asigurare asupra vieții sau pentru caz de incendiu, contracte a căror natură juridică e cu totul deose-

1) Vivante, Tom. IV, No. 1866 și autoritățile acolo citate Nota 32 și 33: Labauve, Hoffman, Crawley, Bunyon, Giorgi, Laurent, Demolombe etc.; Casația Roma 23 Martie 1888 etc.)

2) Vivante, IV, pg. 464.

3) „Jurisprudența Română“, No. 15—16/1919.

bită de aceia a societăților de ajutor mutual. Conform celei mai acreditate doctrine, societățile de ajutor mutual nu sunt adevărate societăți în sensul art. 1832 c. civ., astfel cel puțin trebuie să se decidă, dacă se admite după opinia generală, că singurile societăți cari intră în definiția acestui articol sunt cele cari au un scop lucrativ. Societățile de ajutor mutual nu și propun, în adevăr, un scop lucrativ, ele nu urmăresc realizare de beneficii; ele n'au în vedere de cât strângerea de economii, și alcătuirea unui fond comun a cărui distribuire se va face ulterior conform statutelor. E un contract *sui generis*. S'a hotărât chiar că decăderea de drepturi a asociatului și afacerilor sale, stipulată printr'o clauză specială a statutelor unei societăți de ajutor mutual, în caz de întârziere a plății unui oarecare număr de cotizații, are loc, fără să fie nevoie de a se examina dacă asociatul debitor a fost vestit de consecințele întârzierii, nici dacă societatea îngăduia asemenea întârzieri sau dacă nu s'a adus vreo modificare, cu consimțământul tuturor interesaiților, stipulațiunei referitoare la termenele de plată. Și decizia lor în acest caz e suverană.¹⁾

Am insistat asupra acestor caracteristice deosebiri dintre cele două feluri de societăți de asigurare, pentru a înlătura orice fel de îndoială pe care, la prima vedere, ar putea-o isca cele două deciziuni ale Curței noastre supreme, cari, deși au soluționat diametral opus aceiaș problemă juridică, nu se contrazic cătuși de puțin și sunt perfect întemeiate în drept.

Iper.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE

SECȚIA III-a

Audiența dela 3 Noembrie 1919

Președinția D-lui Al. D. Dobriceanu, Președinte.

Societatea Generală de Asigurare „Dacia-România” cu
Janeta Hausknecht

ASIGURARE ASUPRA VIETEI. — PRIMĂ — PRESTAȚIUNI PERIODICE. —
UNTERATUL CONTRACTULUI. — REZILIERE. — ART. 442 C. COM.
ASIGURARE ASUPRA VIETEI. — PLATA PRIMELOR. — SCĂDENTA. — NE-
PLATĂ LA TERMEN. — DECĂDERE. — MORATORIU. — ART. 3 DIN
LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE.

1°. Cu toate că prestațiunile asigurătorului, într'un contract de asigurare, sunt periodice și eșelionate pe o durată de timp determinată, și asiguratul conform condițiunilor din

poliță are facultatea de a abandona contractul fără ca societatea să'l poată constrânge la plata primelor, totuși această facultate nu răpește contractului caracterul său unic pentru toată durata lui și numai manifestarea voinei asiguratului de a părăsi contractul atrage rezilierea lui, iar nu și simpla neplată a primelor la scadența lor, când asemenea plăți se constată că la epoca lor au fost suspendate în virtutea moratorului acordat prin decretul regal din 12 Noembrie 1916.

2°. Decăderile din art. 10 prevăzute în condițiunile polițelor de asigurare, fiind niște decăderi de drepturi, întru cât tind la pierderea beneficiilor rezultate din polițe, nu pot avea nici o forță operantă, întru cât potrivit art. 3 din legea măsurilor excepționale, această decădere a fost suspendată pe tot cursul războiului.

No. 383. — Respins recursul făcut de către Societatea Generală de asigurări „Dacia-România” în contra deciziunii comerciale cu No. 24/919 a Curței de Apel din București S. IV în proces cu Janeta Hausknecht.

S'au ascultat D-nii avocați I. Oncescu pentru recurentă și I. Gr. Perieșanu pentru intimată.

Curtea deliberăd,

Asupra I motiv de casare astfel formulat:

„Exces de putere și violarea principiilor diriguitoare în materie de contract de asigurare de viață, greșită interpretare și aplicare a dispozițiunilor moratorului și art. 3 din legea măsurilor excepționale și violarea convențiunei părților cuprinsă în art. 10 din polița de asigurare.

„Atât decretul de moratoriu și legea care-l ratifică precum și art. 3 din legea măsurilor excepționale ca să poată fi aplicabile, presupun o convențiune preexistentă pe care să se poată greșa, acolo unde nu e obligațiune, nu poate fi nici posibilitate de constrângere, deci nu are ce păși sau suspenda decretul de moratoriu sau art. 3 din legea măsurilor excepționale.

„Contractul de asigurare de viață, prin natura lui și prin faptul că plata primei e facultativă, este în realitate o succesiune de contracte anuale-subordonat fiecare în existența lui condițiunei suspensive a plății primei, și contractul sub condițiune suspensivă neavând ființă de cât din momentul în care s'a îndeplinit condiția, recte plata primei, dacă această primă condiție nu e îndeplinită, contractul nu are ființă și nefiind contract, nefiind obligațiune de plată, nu are ce păși, nu are ce suspenda.

„Or, în speță, asiguratul nu plătișe prima la începutul anului când a murit, deci în acel moment nu exista contract între el și Dacia-România și deci nu avea loc ca să se aplice moratoriu și art. 3 din legea măsurilor excepționale.

„Tribunalul și Curtea de Apel Secția IV-a decidând contrariul interpretează greșit natura juridică a contractului de asigurare de viață, aplică greșit dispozițiunile moratorului și art. 3 din legea măsurilor excepționale, violează convențiunea părților și principiile în materie de asigurare de viață înlăturând aplicarea art. 10 din polița de asigurare și violează principiul, că nimeni nu poate fi condamnat la ceva dacă nu este obligat la aceasta fie prin convențiune fie prin delict sau quasi-delict.”

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că Societatea generală de asigurare „Dacia-România” a fost obligată să plătească intimătei Janeta zisă și Seindla Hausknecht, în cali-

¹⁾ Cas. fr. din 11 Martie 1901, comp.: Pand. Fr. Tom. 53, Société de secours mutuels, No. 131, 244.

tate de tutoare legală a minorei sale fiice Silvia, suma de 9367 lei 25 bani, în baza poliței de asigurare asupra vieții contractată de defunctul său soț Iosef Hausknecht.

Având în vedere că pentru a hotărâ astfel instanța de fond constată în fapt că defunctul Iosef Hausknecht a contractat cu polița de asigurare No. 67776 din 24 Iunie 1913 o asigurare asupra vieții pentru un capital de 10.000 lei ce urma să fie achitat în cazul încetării sale din viață fiicei sale Silvia, eventual soției sale; că primele de asigurare plătibile trimestrial, au fost achitate până la 1 Ianuarie 1917, iar la 18 Februarie 1918, numitul a încetat din viață, că Societatea, căreia tutoarea i-a cerut plata capitalului, a refuzat invocând decăderea prevăzută de art. 10 din condițiunile generale ale poliței de asigurare, după cari neplata ratelor exigibile în termen de 30 zile dela scadența lor atrage pierderea ori cărui beneficiu rezultând din poliță.

Având în vedere că înaintea instanței de fond, tutoarea a susținut că decăderea invocată de recurenta Societate nu poate avea efect față cu decretul de moratoriu general din Noembrie 1916 și cu dispozițiunile art. 3 din legea măsurilor excepționale, primul acordând tuturor persoanelor o amânare de plăți până la o lună după trecerea armatelor pe picior de pace, iar cel de al doilea suspendând termenile obligațiunilor și toate decăderile de drepturi în cursul războiului, atât în materie civilă cât și comercială, că însă recunoaște că Societatea are dreptul să reție ratele neachitate până la data decesului soțului său.

Că Societatea în apărare a invocat că, contractul de asigurare asupra vieții, nu este un contract unic, ci o serie de contracte cari nu încep să existe de cât în momentul în care se face plata primei de către asigurat, astfel că obligațiile derivând dintr'însul sunt sub condiția suspensivă a achitărei ratelor, că în speță asigurarea a fost terminată la 1 Ianuarie 1917, când nu s'a mai achitat rata datorită și ca atare de la această dată neexistând contract și nici o obligațiune care să rezulte dintr'însul, decretul de moratoriu și art. 3 din legea măsurilor excepționale nu a mai avut ce proteja în speță.

Considerând că, contractul de asigurare asupra vieții definit de partea finală a art. 442 c. comercial este un contract prin care asigurătorul se obligă ca în schimbul primei pe care o primește de la asigurat să plătească o sumă de bani după durata, sau oarecare întâmplări ce ar avea loc în viața uneia sau mai multor persoane.

Că acest contract este un contract consensual, sinagmatic și aleatoriu, cu titlu oneros în raporturile dintre Societatea asigurătoare și asigurat, și cu tit-

lul gratuit dintre acesta și beneficiarul poliței care poate fi și un terțiu străin.

Că între obligațiunile rezultând pentru asigurat din aceste contracte este acela de a plăti prima la scadență sub pedeapsă de reziliere, prima reprezentând compensația riscului asumat de Societate, risc foarte posibil, întru cât fiind vorba de un contract aleatoriu, prestațiunile contractanților dacă pot fi considerate ca echivalente în momentul încheierii lor pot ajunge în executare foarte inegale între ele;

Considerând că, deși prestațiunile asigurătorului sunt periodice și eşelionate pe o durată de timp determinată, iar potrivit condițiunilor din poliță, arătate în sentința instanței de fond, asiguratul are la începutul fiecărui nou exercițiu facultatea de a abandona contractul fără ca Societatea să-l poată constrânge la plata primelor, totuși această facultate stabilită prin convenția părților, nu răpește contractului caracterul său unic pentru toată durata lui, caracter care rezultă din faptul că consimțământul dat la origină îl cărmuește pe toată durata lui, din aceia că riscul este determinat odată pentru totdeauna, că în calculul primei anuale Societatea ține seama de integralitatea lui și că ea nu poate refuza primirea ratei exigibile, iar incapacitatea survenită în cursul asigurării nu ridică asiguratului dreptul de a rămânea asigurat pentru tot restul duratei contractului.

Considerând că facultatea înscrisă în polița de asigurare pentru asigurat de a putea abandona contractul fără ca Societatea să-l poată constrânge la continuarea prestațiunilor, nu poate fi o condiție suspensivă în sensul susținut de Societate, că adică numai achitarea ratei să poată da naștere vre unui nou contract, ci este o condiție rezolutorie a continuării contractului prim și ca atare numai manifestarea voinței asiguratului de a părăsi contractul atrage rezilierea acestuia.

Că însă în speță neplata la scadență a ratelor datorite de soțul-tutoarei nu poate fi socotită ca o manifestare de reziliere din partea sa, întru cât la acea epocă fiind în vigoare moratoriul general, acordat prin decretul regal din 12 Noembrie 1916, dânsul era în drept să suspende plata acestor rate până la o lună după trecerea armatei pe picior de pace.

Că de altfel, decăderile prevăzute de art. 10 din condițiunile poliței de asigurare de care se prevalează Societatea fiind niște decăderi de drepturi, întru cât fiind la pierderea beneficiilor rezultate din poliță, conform art. 3 din legea măsurilor excepționale, această decădere a fost suspendată pe tot cursul războiului și aceasta cu atât mai mult, cu cât ea ar fi consecința neplății la termen a ratelor de primă plată, de

asemenea suspendată prin decretul de moratoriu general⁴.

Că dar, contractul de asigurare invocat de tutoare ca temei al acțiunii sale, fiind un contract unic, care prevede prestațiuni periodice a căror achitare a fost suspendată pe timpul războiului, instanța de fond a făcut o bună interpretare a principiilor diriguitoare în materie de contracte de asigurare pe viață și o bună aplicare a textelor de lege invocate în motivul de recurs, atunci când a obligat pe Societate la plata capitalului datorit în urma decesului lui Iosef Hausknecht, minus ratele de la 1 Ianuarie 1917 și până la data morții acestuia, astfel că motivul de casare fiind nefundat câtă a se respinge.

Având în vedere că partea nu a dezvoltat cel de al doilea motiv de casare formulat în scris.

Că, în asemenea condițiuni, recursul are a fi respins cu cheltueli de judecată, apreciate de Curte la 200 lei.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA IV-a

Audiența dela 19 Iunie 1919

Președinția d-lui I. Coandă, consilier.

Soc. de Asigurări Generale „Dacia-România” cu Janeta Hausknecht

MORATORIU. — TERMENE. — PRELUNGIREA LOR. — EXTENSIUNEA TERMENELOR DE PLATĂ PE CALE DE ORDONANȚĂ A PUTERILOR OCUPANTE. — VALABILITATEA ACESTEI ORDONANȚE. — DECRETUL-LÊGE DIN 9 DECEMBRIE 1917.

Extensiunea termenelor de plată acordate prin ordonanța puterii ocupante este valabilă și nu a putut fi anulată prin Decretul-lege din 9 Decembrie 1917, deoarece dispozițiunile acestui decret se referă numai la măsurile prin care administrația inamică lovea în interesele supușilor români, iar nu și la măsurile de protejare edictate în favoarea acestora.

No. 24. — Respinsă ca nefundată opoziția și apelul făcute de către Societatea Dacia-România în contra sentinței cu No. 190/918 a Trib. Ilfov S. I. comercială în proces cu Janeta Hausknecht.

S'au ascultat D-nii avocați I. Onescu pentru societatea apelantă și I. Gr. Periețeanu pentru intimată.

s Curtea,

Asupra opozițiunii făcută de societatea de asigurare Dacia-România în potriiva deciziunii comerciale cu No. 9/919 a acestei Curți, prin care s'a respins ca nesustînut apelul declarat de zisa societate în contra sentinței comerciale cu No. 190/919 pronunțată de Tribunalul Ilfov Secția I comercială.

Având în vedere susținerea orală ale părților, concluziunile scrise depuse înaintea primei instanțe, actele și lucrările din dosar precum și concluziunile d-lui Procuror.

Având în vedere că prin sentința atacată cu apel Tribunalul a admis acțiunea pornită de Janeta zisă și Semdla Hausknecht ca tutoare legală u copilei Silvia Hausknecht și a obligat pe Societatea Dacia-România să-i plătească în virtutea unei asigurări asupra vieții contractată de decedatul Iosif Hausknecht cu polița No. 67776/914 suma de 9367 lei 25 bani cu dobândă legală de 6 la sută dela data intentării acțiunii plus 300 lei cheltueli de judecată.

Având în vedere că părțile azi în instanță, am pus în discuțiune aceleași mijloace de apărare și s'au referit la aceleași acte ca înaintea Tribunalului, în afară de care societatea Dacia-România a mai invocat, că chiar dacă dispozițiile articolului 3 din legea măsurilor excepționale ar fi fost întinse de puterea ocupantă și asupra persoanelor civile din județul Tulcea, încă intimata nu se mai poate prevala de această extensiune, de oarece ordonanța germană în cestiune a fos anulată de către guvernul român.

Având în vedere că argumentele dezvoltate de Tribunal în considerentele pe cari își întemeiază soluțiunea dată procesului de față, prin sentința atacată azi cu apel, fiind juste în fapt și fundate în drept curtea le adoptă în totul.

Având în vedere că intimata face dovadă că dispozițiunile cuprinse în articolul 3 din legea măsurilor excepționale au fost întinse prin decretul regal cu No. 3104/916 pentru o anumită categorie de judecăți și apoi mai târziu prin ordonanța administrației militare germane No. 132 din 20 Mai 1917 pentru județul Ilfov cu începere dela 1 Noembrie 1917 și pentru județul Tulcea cu începere dela 12 Noembrie 1916.

Considerând că această extensiune a termenilor de plată acordate prin ordonanța puterii ocupante n'a putut fi anulată prin decretul-lege din 9 Decembrie 1917, pentru că dispozițiunile zisului decret se referă numai la măsurile prin care administrația inamică lovea în interesele supușilor români, iar nu și la măsurile de protejare edictate în favoarea acestora.

Considerând de altminterea că însuși guvernul român prin decretul No. 3238 din 21 Decembrie 1916 a acordat un moratoriu general în județele din Muntenia, Oltenia și Dobrogea în care se cuprinde și județul Tulcea și că independent de aceasta dispozițiunile cuprinse în articolul 3 din legea măsurilor excepționale au fost întinse în folosul tuturilor persoanelor domiciliante în județul Tulcea cu începere dela 10 Noembrie 1917, cum reese din decretul-lege No. 53 din 16 Ianuarie 1917.

Că dar față de cele ce preced opoziția societății Dacia-România este nefundată și ca atare urmează să fie respinsă.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată cum și dispozițiunea articolului 140 procedura civilă.

Pentru aceste motive, respinge ca nefundată opoziția. Semnați: I. Coandă, Al. Nicolau, N. Bădescu-Roșiori.

TRIBUNALUL ILFOV S. I. COMERCIALA

Audiența dela 13 Noembrie 1918

Președinția d-lui Luciliu Ștefănescu, judecător.

Jeanetha Hausknecht cu Societatea „Dacia-România“.

ASIGURĂRI ASUPRA VIEȚEI (CONTRACT DE). — PRIMĂ. — NEPLATĂ LA TERMEN. — MORATORIU. — DACĂ ATRAGE REZILIEREA CONTRACTULUI. ART. 442 C. COMERCIAL. — ART. 3 DIN LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE. — DECRETUL-LEGE NO. 3100 DIN 12 NOEMBRIE 1916 PENTRU ACORDAREA MORATORIULUI.

ASIGURĂRI ASUPRA VIEȚEI (CONTRACT DE). — PRIMĂ. — NEPLATĂ LA TERMEN. — DECĂDERE DE DREPT. — MORATORIU. — ART. 3 DIN LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE. — DECRETUL REGAL NO. 3100 DIN 12 NOEMBRIE 1916 PENTRU ACORDAREA MORATORIULUI.

ASIGURARE ASUPRA VIEȚEI (CONTRACT DE). — INDIVIDUALITATE. — PRIME. — PLATA LOR. — REZILIERE. — ART. 442 C. COM.

1°. Dispozițiunile decretului reg. No. 3100 din 12 Noembrie 1916 prin care se acordă termene de plată, sunt aplicabile tuturor obligațiunilor cari au la bază sume de bani și deci și în ceea ce privește plata primelor în contractele de asigurări asupra vieții, de oarece îndatorirea asiguratului de a plăti prima la scadență constituie un adevărat angajament bănesc în sensul larg al sus arătatului decret de moratoriu, care a înglobat sub o expresiune generală tot ceea ce constituie obligațiune de a plăti.

2°. Pierderea ori cărui drept din partea beneficiarului unei polițe de asigurare asupra vieții la plata capitalului asigurat, prin neplata la termen a primei de asigurare, constituind o adevărată decădere de drepturi, nu poate opera față de dispozițiunile art. 3 din legea măsurilor excepționale care suspendă toate decăderile de drepturi în materie civilă sau comercială.

3°. Facultatea pe care o are asiguratul într-un contract de asigurare asupra vieții ca la fiecare nou exercițiu să abandoneze contractul, fără să poată fi constrâns de societate a continua plata primelor, nu sfârșimă indivizibilitatea contractului, care rămâne un contract unic pentru toată durata lui și nu-i ridică nici validitatea nici eficacitatea până nu se manifestă voința de a-l rezilia.

No. 190. — Admisă acțiunea intentată de către Jeanetha Hausknecht în contra societății generale de asigurări „Dacia-România“.

S'au ascultat d-nii avocați I. Gr. Perieșanu pentru reclamantă și I. Oncescu pentru societatea pârâtă.

Tribunalul,

Asupra acțiunei făcută de d-na Jeanetta zisă și Șeindla Hausknecht, văduvă, în calitate de tutoare a minorei Silvia Hausknecht, prin petiția înregistrată la No. 14194 din 13 Iulie 1918, prin care cere ca Societatea Generală de Asigurare „Dacia-România“

să fie obligată să-i plătească suma de lei 10.000, cu procente legale dela data intentării acțiunei, până la achitare, ce-i datorează în baza poliței de asigurare asupra vieții cu No. 67776 din 24 Iunie 1914, cu cheltueli de judecată.

Având în vedere că din toate acestea se stabi-lește că faptele cari au dat naștere procesului sunt următoarele: Cu polița de asigurare No. 67776 din 24 Iunie 1914 st. n. defunctul Iosif Hausknecht, comerciant, din orașul Tulcea, contractează cu Societatea „Dacia-România“ o asigurare de viață, pentru un capital de 10.000 lei, plătit în cazul încetării sale din viață, ficei sale Silvia, eventual soției sale. Primele de asigurare cari, conform poliței, urmau să se plătească în rate trimestriale de câte 125 lei 55 bani, cu începere dela 1 Iulie 1914 st. n. s'au plătit în mod regulat la fiecare scadență, până la 1 Ianuarie 1917, când s'a suspendat plata.

La 18 Februarie 1918, încetând din viață subit, Iosif Hausknecht, fapt care se constată din actele depuse la dosar, soția sa Janetta Hausknecht cere Societății „Dacia-România“, în calitate de tutoare legală a ficei sale Silvia, plata capitalului asigurat. Societatea refuzând plata pe motivul decăderii prevăzută de art. 10 din condițiunile generale de asigurare, s'a făcut prezenta acțiune.

Având în vedere că reclamanta prin avocatul său, în susținerea acțiunei, invoacă dispozițiunile decretului de moratoriu general din 12 Noembrie 1916, cum și dispozițiunile art. 3 din legea măsurilor excepționale, arătând că decăderea prevăzută de art. 10 din condițiunile generale de asigurare, pentru neplata primelor în termen de 30 zile dela scadența lor, nu este aplicabilă în speță și Societatea nu o poate invoca, față de dispozițiunile numitului decret, care acordă tuturor persoanelor o amânare de plăți până la o lună după trecerea armatei pe picior de pace, și mai ales față cu dispozițiile art. 3 din legea măsurilor excepționale, care suspendă termenile obligațiunilor cum și toate decăderile de drepturi în materie civilă și comercială, în consecință cere admiterea acțiunei cu procente legale și cheltueli de judecată.

Având în vedere că societatea pârâtă a cerut respingerea acțiunei pentru următoarele motive: Că asiguratul I. Hausknecht nu se poate prevala de decretul de moratoriu și nici de art. 3 din legea măsurilor excepționale, de oarece atât decretul cât și legea presupun din partea unui debitor o obligațiune rezultând, fie din lege, fie din convențiune, și în cazul nostru nu există obligațiune, nici contract din partea asiguratului Iosif Hausknecht, din momentul în care la începutul anului de asigurare nu 'și-a plătit prima; că prima de asigurare asupra vieții, are

o caracteristică a ei, și anume că plata ei este facultativă pentru asigurat; că din această cauză contractul de asigurare asupra vieții nu este un contract unic, ci o serie de contracte anuale, care nu încep să existe decât în momentul în care se face plata primei de asigurare; că, în fine, obligațiunea din contractul de asigurare asupra vieții, este o obligațiune sub condițiune suspensivă, care nu există până în momentul în care se îndeplinește condițiunea. Astfel fiind, până în momentul în care se achită prima, nu există obligațiune și ne existând obligațiune, moratoriul și art. 3 din legea măsurilor excepționale nu are ce să protejeze. În speță susține că asigurarea a fost terminată la 1 Ianuarie 1917, așa că în momentul morții, nu mai exista contract.

Având în vedere că D-l avocat L. Ladico, chemat din oficiu, conform art. 85 pr. civilă, pentru a îndeplini oficiul de procuror, a pus concluziuni pentru admiterea acțiunii susținând că contractul de asigurare asupra vieții este un contract unic pentru toată durata lui; că la 1 Ianuarie 1917, nu începea un contract nou, ci se continua vechiul contract și că astfel fiind, decretul de moratoriu trebuie să se aplice și contractelor de asigurare asupra vieții.

Având în vedere că acestea fiind susținerile părților și întru cât suma pretinsă de reclamantă nu este contestată, reclamanta recunoscând chiar prin acțiunea sa, că din suma de 10.000 lei ce reprezintă capitalul asigurat, urmează a se deduce primele rămase neachitate; urmează a se examina numai în drept cesiunea dacă decretul de moratoriu din 12 Noembrie 1916 cum și art 3 din legea măsurilor excepționale se aplică și la plata primelor de asigurare asupra vieții.

Având în vedere că prin decretul Regal No. 3100 din 12 Noembrie 1916, publicat în Monitorul Oficial No. 183/1916, se acordă societăților comerciale și civile, băncilor, comercianților, precum și ori cărei alte persoane domiciliat în județele: Mehedinți, Gorj, Dolj, Ilfov, etc. pentru îndeplinirea angajamentelor bănești provenite din credite ipotecare, sau de orice altă natură, contractate în țară sau în străinătate, precum și pentru plata datoriilor către stat județ, comună, derivând din impozite sau orice alt titlu, o amânare de plată până la o lună după trecerea armatei pe picior de pace.

Considerând că din termenii acestui decret „angajamente bănești de orice natură” cum și din întinderea lui la plata datoriilor către stat, județ, comună, derivând din impozite sau orice alt titlu, rezultă că este vorba de un moratoriu general, aplicabil ori-cărui fel de obligațiune ce are la bază suma de bani;

Având în vedere, că în conformitate cu dispoziți-

unile art 442 cod. comercial, asigurarea este un contract prin care asiguratorul se obligă, ca drept o primă, să despăgubească pe asigurat de pierderile sau daunele ce aceasta ar încerca din ori-ce întâmplări fortuite ori de forță majoră, sau a plăti o sumă de bani după durată sau ori cari întâmplări ce ar avea loc în viața uneia sau mai multor persoane;

Considerând că în conformitate cu doctrina și jurisprudența, contractul de asigurare asupra vieții este un contract consensual, sinalagmatic, aleatoriu, cu titlu oneros, în raporturile între societate și asigurat și cu titlu gratuit în raporturile dintre asigurat și beneficiarul poliței.

Considerând că la încheierea unui contract de asigurare ca și la încheierea ori cărui contract sinalagmatic se nasc drepturi și obligațiuni pentru fie care din părțile contractante, — numai că în asemenea contracte, după cum spune Vivante, prestațiunile contractanților cari pot fi considerate ca echivalente în momentul încheierii lui, pot ajunge în executare foarte inegale între ele, cum se întâmplă în toate contractele aleatorii (Vivante, Tom. IV, No. 1865); că asiguratul între alte obligațiuni are pe aceia de a plăti prima la scadență, sub pedeapsă de reziliere, ea fiind compensația riscului ce și asumă societatea (Vivante, Tom. IV, No. 1909).

Considerând că această îndatorire a asiguratului de a plăti prima la scadență constituie un adevărat angajament bănesc în sensul larg al decretului de moratoriu din 12 Noembrie 1916, care a înglobat sub generala și ne îngădita-i formă tot ceia ce constituie îndatorire de a plăti;

Că a i se da altă interpretare ar fi a ne depărta atât de cuprinsul cât și de considerațiunile cari au prezidat la edictarea lui: starea de război, pericolul invaziunii, criza de mijloace de plată și criza de credit;

Considerând că, deși după condițiunile uzuale ale polițelor de asigurare asupra vieții, asiguratul are la începutul fiecărui nou exercițiu, facultatea de a abandona contractul fără să poată fi constrâns de societate a continua plata primelor, ceace nu există în celelalte forme de asigurări — totuși această facultate de abandonare — care rezultă din însăși convenția părților — nu sfărâmă indivizibilitatea contractului, care rămâne un contract unic, pentru toată durata lui;

Acest lucru rezultă și din faptul că consimțământul dat la origină, cărmuește contractul pentru toată durata lui, că riscul e determinat odată pentru totdeauna prin ofertă și prin acceptarea ei;

Că, în calculul primei anuale, Societatea ține seamă de integralitatea duratei contractului, că nu poate să refuze încasarea primei când este oferită la scadență

că incapacitatea survenită în timpul asigurării, de exemplu prin o hotărâre de interdicțiune, nu ridică asiguratului dreptul de a rămâne asigurat pentru tot restul duratei contractului, (Vivante, Tom. IV No. 1866 pag. 476, Thaler No. 1678, pag. 820);

Considerând de asemenea, că facultatea ce o are asiguratul de a abandona contractul nu este înscrisă ca o condițiune suspensivă, cum susține societatea pârâtă, ci ca o condițiune rezolutorie a continuării lui, și este știut că condițiunea pur potestativă adăugată la un contract sub o formă rezolutorie nu-i ridică nici validitatea nici eficacitatea, până ce nu se manifestă voința de a-l rezilia; că voința de reziliere în speță nu se poate deduce din faptul neplății primei la scadență, atunci când decretul de moratoriu se opune la facerea ori cărei plăți;

Având în vedere că tot prin art. 3 din legea măsurilor excepționale, legiuitorul a mai declarat suspendate, pe tot timpul războiului, toate decăderile de drepturi în materie civilă sau comercială;

Considerând că pierderea oricărui drept din partea beneficiarului poliției, la plata capitalului asigurat, constituind o adevărată decădere de drepturi, ea nu poate opera din cauza dispozițiilor art. 3 din legea măsurilor excepționale, cu atât mai mult, cu cât această decădere, nu ar fi în speță, de cât consecința neplății la termen a ratelor de primă, plată care conform aceluiaș articol fusese suspendată;

Că astfel fiind, și din acest punct de vedere decăderea prevăzută de art. 10 din condițiunile generale de asigurare, nu poate opera, așa în cât acțiunea reclamantei urmează a fi admisă;

Având în vedere că reclamanta, prin însăși acțiunea ce a făcut Societății Dacia-România recunoaște că din suma de 10.000 lei, ce reprezintă capitalul asigurat, urmează a se deduce ratele rămase neplătite, că ultima rată plătindu-se la 10 Octomb. 1916 st. n. iar Iosef Hausknecht, încetând din viață la 18 Februarie 1918, obligația sa se găsea în suferință cu cinci rate și anume: ratele de Ianuarie, Aprilie, Iulie, Octombrie 1917 și 1 Ianuarie 1918.

Având în vedere că în conformitate cu polița de asigurare, fiecare rată fiind de câte 126 lei 55 bani, cele cinci rate rămase neachitate însumează 632 lei 75 bani, sumă care deducându-se din capitalul asigurat de 10.000 lei rămâne ca societatea să fie obligată a plăti D-nei Jeanetta Hausknecht în calitate de tutoare legală a minorei sale fiice Silvia, numai suma de 9367 lei 25 bani, și aceasta cu dobândă legală de 6%, de la data intentării acțiunii și până la achitare.

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, pe care tribunalul apreciindu-le le fixează la suma de 300 lei.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Jude supleant Aurel Boboc, admite acțiunea.

Semnați: Luciliu Ștefănescu, A. Boboc.

TRIBUNALUL BRAILA

SECȚIUNEA 11-a

Audiența dela 8 Decembrie 1919

Președinția d-lui C. Dimitrescu, judecător.

L. R. Opreanu cu Soc Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth

CONTRACTE SINALAGMATICE. — CARACTERELE LOR. — RECIPROCITATE DE OBLIGAȚIUNI ȘI DE EXECUTARE. — EXCEPȚIUNEA NON ADIMPLETI CONTRACTUS. — CONDIȚIUNEA REZOLUTOTIE TACITĂ. — ART. 1020 C. C.

Caracterul sinalagmatic al unui contract, produce ca efect în raporturile dintre părțile contractante că, o parte nu poate cere ca cealaltă parte să-și îndeplinească obligațiunea contractantă față de ea decât dacă și această parte și-a îndeplinit pe a sa, iar ca consecință partea pârâtă poate să opue acțiunii părții reclamante excepțiunea *non adimpleti contractus*, sau să se prevaleze de condițiunea rezolutorie tacită a contractului pe care reclamantul își întemeiază acțiunea.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea pornită de d. L. R. Opreanu princare cere obligarea Societății Hofherr-Schrantz-Schuttleworth A. S. la plata sumii de lei 6000 drept onorariu de avocat convenit pe timpul de la 27 Sept. 1917 și până la 27 Sept. 1919,

Având în vedere și acțiunea reconvențională făcută de societatea pârâtă prin care cere a-se respinge ca nefondată acțiunea principală și a-se obliga reclamantul a-i restitui suma de lei 3000 pe care a încasat-o prin anticipație ca onorar de avocat pe timpul dela 27 Sept. 1916 până la 27 Sept. 1917 și pentru care n'a prestat nici un serviciu.

Având în vedere că dupe cum rezultă din scrisoarea cu data 8 Oct. 1916 st. n., reclamantul a fost angajat de Societatea pârâtă ca avocat al sucursalei din Brăila cu un onorariu anual de 3000 lei și cu obligațiunea de a susține toate interesele societății înaintea instanțelor judecătorești din Brăila precum și a da consultațiunile juridice ce i-se vor cere, fiind la dispozițiunea firmei pentru toate afacerile ei contencioase din Brăila, în urmă de care reclamantul a primit dela pârâtă onorariul pe primul an.

Având în vedere că reclamantul a stat la dispozițiunea Societății pârâte până la 23 Dec. 1916 st. v. când, Brăila fiind ocupată de trupele inamice, numitul s'a refugiat în teritoriul național unde a rămas pe tot timpul ocupațiunii.

Având în vedere că reclamantul susține că are dreptul la onorariul pretins, deoarece faptul plecării

sale în teritoriul național n'a rreziliat contractul, apoi el n'a fost denunțat de societatea pârâtă.

Considerând că în speță între părți intervenind un contract în baza căruia ele s'au obligat în mod reciproc una față de alta, caracterul sinalagmatic al contractului produce ca efect în raporturile dintre părți că, reclamantul nu poate cere ca Societatea pârâtă să-și îndeplinească obligațiunea contractată față de el de a-i plăti onorariul de avocat de cât dacă și el și-a îndeplinit pe a sa, iar ca consecință societatea pârâtă este îndreptățită pentru cazul când reclamantul nu și-a îndeplinit obligațiunea ce a contractat, să ceară respingerea acțiunii reclamantului prin care solicită onorariul de avocat, opunând excepțiunea *non adimpleti contractus*.

Considerând că o altă consecință a contractelor sinalagmatice mai fiind și rezoluțiunea contractelor, principiu prevăzut de art. 1020 c. civ. dupe care un contract sinalagmatic devine rezolubil de îndatăce una din părți nu-și execută angajamentul luat; în specie, reciprocitatea obligațiunilor ce formează obiectul contractului intervenit între reclamant și societatea pârâtă, necesitând pentru el să constituie o legătură de drept pentru reclamant și executarea obligațiunii contractată de către acesta, societatea pârâtă se poate prevala de condițiunea rezolutorie tacită a contractului ce formează fundamentul juridic al acțiunii și să cară a fi apărută de plata onorariului pretins de reclamant, dacă acesta nu și-a îndeplinit angajamentul său care este echivalentul onorariului pretins.

Considerând că Societatea pârâtă mărginindu-se a cere respingerea acțiunii reclamantului fără a pretinde și daune interese, opunerea sa la acțiunea reclamantului este fundată numai dacă este întemeiată pe neexecutarea obligațiunii contractată de reclamant fără a fi nevoie pentru a obține aceasta ca pârâtă să fi pus pe reclamant în întârziere.

Considerând așa fiind și în vedere că reclamantul după ce a fost angajat la 8 Oct. 1916 st. n. ca avocat pentru sucursala Societății pârâte din Brăila, a fost în Brăila și a stat la dispozițiunea aceștia până la 23 Dec. 1916 st. v. iar dela această dată s'a refugiat în teritoriul național, el n'a fost în măsură de a-și îndeplini angajamentele contractate față de pârâtă decât până la 23 Dec. 1916, și, că nu i-a mai fost cu putință din cauza frontului, de a face aceasta după data plecării sale în teritoriul național.

Având în vedere că pârâtă nu dovedește cu nimic afirmațiunea sa că reclamantul nu și-ar fi îndeplinit îndatoririle contractate față de pârâtă, când i-au fost solicitate, nici chiar în timpul când reclamantul a fost în Brăila.

Că, în cazul acesta, reclamantul urmând a fi considerat că și-a îndeplinit obligațiunea contractată numai până la 23 Dec. 1916, potrivit principiilor de mai sus, el nu poate avea dreptul la onorariu de avocat de cât până la 23 Dec. 1916 și că, după această dată, încetând de-ași mai îndeplini angajamentele sale, cererea sa de a-se obliga pârâtă la plata onorariului și după 23 Dec. 1916 este nefundată.

Că contractul pe care reclamantul își întemeiază acțiunea fiind deci desființat cu începere de la 23 Dec. 1916, iar numitul primind onorariul pentru timpul de la 27 Sept. 1916 până la 27 Sept. 1917 st. v., urmează a fi obligat a restitui pârâtei onorariul pentru timpul de la 23 Dec. 1916 până la 27 Sept. 1917, admitându-se prin urmare în parte cererea reconvențională.

Având în vedere că reclamantul mai susține că fiind silit să părăsească Brăila din cauză că era deputat și ofițer în rezervă, beneficiază de dispozițiunile art. 17 și 18 din legea autorizând luarea de măsuri excepționale, — așa că pârâtă care este o societate anonimă trebuie să-i plătească onorariul pretins.

Considerând că conform art. 17 și 18 din legea autorizând luarea de măsuri excepționale, funcționarii civili, ofițeri în rezervă, enumărați prin art. 17, printre cari sunt cuprinși și funcționarii societăților anonime, în caz de mobilizare, au dreptul fie la leafă lor civilă, fie la solda gradului lor militar cu accesoriile ei, după a lor alegere.

Că așa fiind, pentru cazul când s'ar socoti că reclamantul ca avocat al societății pârâte este un funcționar civil în sensul art. 17 din legea autorizând luarea de măsuri excepționale, el nu poate beneficia de dispozițiunile acestei legi, de oarece nu dovedește că n'a primit de la Stat diurne, leafă civilă sau soldă în calitate de deputat sau ofițer în rezervă și, având alegerea de a fi plătit fie de Stat, fie de pârâtă, ar fi optat pentru onorariul de avocat, pe care-l pretinde azi de la pârâtă.

Pentru aceste motive, redactate de d. Const. Dumitrescu, judecător de ședință, respinge ca nefundată acțiunea principală, și admite în parte cererea reconvențională.

„GENERALA“

SOCIETATE ROMANA DE ASIGURARI GENERALE
CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT LEI 3.000.000

Fonduri de garanții la finele anului 1917 Lei 48.807.334,48
Daune plătite în anii 1916 și 1917 „ 9.110.106,48
Daune plătite dela înființarea Societății » 99.582.216,18
Asig. asupra vieții în vig. la finele anului 1917 » 92.181.065,52

SEDIUL:

REPREZENTANȚA

BUCUREȘTI

GENERALA:

PIAȚA UNIVERSITĂȚII

BUCUREȘTI

(în dosul stat. Mihai Vit.)

STRADA SMARDAN No. 4

AGENȚII ÎN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

ASIGURARI CONTRA DAUNELOR DE:
INCENDIU, GRINDINA, TRANSPORT

(Fluvial, Maritim și Terestru)

Asigurări în ramurile: Viața, accidente, etc.

Conservarea Sănătății

Pe vremea de față, când asprimea temperaturii și umezeala expune sănătatea noastră la răceli și provoacă tot soiul de dureri reumatice, gută și nevralgii, sunt neprețuite serviciile ce le aduce renumitul și cel mai salutar remediu de casă

DIANA FRANTZBRANNTWEIN

Fabricat de „DIANA“, Societate Anonimă din București
Strada Foișor No. 8

Dacă dureri de cap vă chinuesc
câteva frecțiuni pe frunte le ameliorează și le face să dispară

Dacă aveți dureri crâncene în toate membrele,
masajele cu acest reconfortant vă fac mare bine

Dacă vă doare dinții sau aveți inflamația gingiilor
câteva picături turnate pe vată alină durerile și vă puteți odihni

Se găsește la toate Drogueriile și Farmaciile în sticle
prevăzute cu capsule de plumb și marca fabricii

Prețul unei sticle Diana { Mică Lei 5.50
Mijlocie „ 12.—
Mare „ 20.50

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Cap. 60.000.000 lei din cari 34.871.600 depl. vârs.

București, Str. Smârdan No. 5, București

Orice operațiuni de Bancă în general

CUMPĂRĂRI ȘI VANZĂRI

DE EFECTE PUBLICE

Avansuri pe depozite de efecte publice
și orice transacțiuni financiare

Conturi-curente și emisiuni de scrisori de credit
pentru orice țară

Sucursale: BRAILA, CONSTANȚA, GALAȚI
TULCEA, CHIȘINĂU

BANCA DE SCONT A ROMANIEI

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL 40.000.000 LEI

Se aduce la cunoștința d-ilor acționari că al doilea vărsământ de 40 la sută sau lei 200 de fiecare acțiune, la subscrierea de la ultima emisiune din Septembrie 1919, se va plăti cu începere din ziua de 25 Noembrie până la 5 Decembrie 1919, la Sediul Băncii, la Sucursalele sale și la celelalte Bănci unde s-a făcut subscrierea.

Se atrage atenția d-lor acționari asupra condițiilor din prospectul de emisiune, că pentru vărsămintele neachitate la termenul fixat, vor plăti o dobândă de 10 la sută pentru prima lună de întârziere.

După trecerea termenului de o lună se va proceda conform Codului de Comerț.

Consiliul de Administrație

„PREVEDEREA“

Revistă pentru studiul asigurărilor private și sociale

Sub direcțiunea D-lui V. ATHANASOVICI

Cu concursul mai multor colaboratori competenți în ramura juridică și economică

Apare lunar — Abonamentul 40 Lei pe an

Redacția și Administrația: Bulevardul Schitu Măgureanu No. 25 bis

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Se aduce la cunoștința generală că înalta Curte de Casație și Justiție prin deciziunea No. 61 din 12 Decembrie 1919 a fixat următoarele prețuri pentru vânzarea Buletinului deciziunilor a celei înalte Curți.

Pe anii 1862—1873 inclusiv 6 lei pe an

" "	1874—1881	"	20	"	"	"
" "	1882—1913	"	30	"	"	"

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Responsabilitatea Statului și Noua concepție de despăgubire pentru Daunele de Război în Doctrina și Legislațiunea Franceză și Română

DE

CORNELIU BOTEZ

Procuror la înalta Curte de Casație și Justiție

PREȚUL 3 LEI

La Institutul de editură „Reforma Socială”. București, Pasagiul Român, 20.

PANDÉCTES FRANÇAISES PÉRIODIQUES

RECUEIL MENSUEL

DE JURISPRUDENCE ET DE LEGISLATION

LIBRAIRIE GÉNÉRALE DE DROIT ET JURISPRUDENCE
PARIS, 20, RUE SOUFFLOT

AGENDE

PE ANUL 1920

pentru d-nii avocați și magistrați

A APĂRUT LA

LIBRARIA SOCEC & Co. S. A.

București, Calea Victoriei, 21

BANCA DE CREDIT ROMÂN

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL SOCIAL, DEPLIN VÂRSAT LEI 20.000.000

BUCUREȘTI, BRĂILA, GALAȚI, IAȘI,
CONSTANȚA

Operațiunile Băncii:

Deshiderea de compturi-curente, încasări și scontări de efecte asupra României și streinătății, încasări și scontări de cupoane și titluri, avansuri pe titluri și alte garanții, eliberează cecuri și scrisori de credit asupra tuturor țărilor, și face orice alte operațiuni de bancă, ceziuni, gajuri de mărfuri, operațiuni de depou și report, etc. Primește cereale în consignatie și se însuscează cu vânzarea lor.

BANCA NAȚIUNEI

Soc. Anonimă.—Capital și rezerve Lei 39.000.000

SEDIUL CENTRAL:

București, B-dul Carol No. 11 (Piața Rosetti).—Tel. 15/27

Face toate operațiunile de Credit și Scont.—Primește economii spre fructificare în condițiunile cele mai avantajoase.

Secțiune specială pentru operațiuni de Bursă.

Finanțează întreprinderi comerciale și industriale.

GOSPODĂRIILE ȚĂRĂNEȘTI

Soc. Anonimă.—Capital social 10.000.000 Lei

SEDIUL CENTRAL:

București, Bulevardul Carol 1, (Piața Rosetti), Etajul II

Importă tot felul de produse necesare sâtenilor, Exportă produsele țărănești.

CASELE POPULARE

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 5.000.000.—București

Cumpără și vinde terenuri și imobile în raza orașului București.—Construiește în Capitală locuințe cu plată în rate întrebunțând materiale produse din Fabricile proprii.

Execută în atelierele sale orice lucrare referitoare la construcție. Secțiune specială de întreprinderi.

Furnizează materiale de construcție de cea mai bună calitate aduse direct pe șantiere.

Elaborează proiecte complete și execută amenajări, transformări și restaurări de imobile, de orice importanță.

S. T. A. R.

Soc. de Tracțiune Automobilă din România

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 5.000.000.—București

Furnizează trăsuri-automobile, auto-tractoare, moto-culatoare, de tot felul din cele mai repute fabrici. — Repară mașini, repede, conștiincios și eficient. — Execută transporturi de persoane și mărfuri în toată țara cu prețuri convenabile. Cumpără și vinde ocazional mașini și piese de automobile.

TIPOGRAFIA GUTENBERG

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 2.000.000.—București

Vechea Casă de încredere, întemeiată în anul 1889, transformându-se în Societate Anonimă pe acțiuni și fiind înzestrată cu cele mai perfecționate mașini, execută și editează orice lucrări de

TIPOGRAFIE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Secțiune specială pentru registre de tot felul

S. R. C.

Societ. Română de Combustibil

Soc. Anonimă.—Capital social Lei 2.000.000.—București

Cumpără și Exploatează păduri, mine de cărbuni și terenuri petrolifere